Open Access 2026-11-22

Tartalomjegyzék

1. A szerzői jog elhatárolása más jogterületektől 9
1.1. A szerzői jog és az iparjogvédelem 9
1.2. A szerzői jog tárgya 11
1.2.1. A szerzői jog hatálya alá tartozó alkotások 11
1.2.2. Az oltalom köréből kizárt alkotások 12
1.2.3. A szerzői jogban megjelenő jogok elhatárolása 13
1.2.4. A szerzői művek főbb kategóriái 13

2. A szerzői jog nemzetközi alapjai 17
2.1. Történeti rész 17
2.2. Nemzetközi egyezmények 18
2.3. Az Európai Unió 19
2.3.1. Irányelvek 20
2.3.2. Ajánlások 21

3. A magyar szerzői jog fejlődése 22

4. A technológiafejlődés hatása a szerzői jogra 24
4.1. Alapok 24
4.1.1. Személyhez fűződő jog 24
4.1.2. Vagyoni jog 24
4.1.3. Felhasználási jog 24
4.2. A digitális kor kihívásai 24
4.2.1. Ismeretlen felhasználási mód 25

5. Ki kicsoda a szerzői jogban? 26
5.1.1. A szerző 26
5.1.2. A vagyoni jogi jogosult 27
5.1.3. A szomszédos jogi jogosult 28
5.1.4. A *sui generis* adatbázis-oltalom jogosultja 28
5.1.5. A közös jogkezelő szervezet 28
5.1.6. A felhasználó 28

6. Személyhez fűződő jogosultságok 29
6.1. Nyilvánosságrahozatali jog 29
6.1.1. A nyilvánosságrahoztal módja 29
6.2. Visszavonás és a további felhasználás megtiltása 31
6.3. Névfeltüntetési jog 32
6.3.1. A névfeltüntetési jog alapja 32
6.3.2. Névfeltüntetési módok 32
6.3.3. Jogsértés és következményei 33
6.4. A mű egységének védelme 34

Open Access 2026-11-22

7. A vagyoni jogok 37
7.1. Általános szabályok 37
7.2. Többszörözés 38
7.3. Terjesztés 39
7.3.1. Jogkimerülés 40
7.4. Nyilvános előadás 40
7.5. Nyilvánossághoz közvetítés sugárzással vagy másként 41
7.6. Sugárzott műnek az eredetihez képest más szervezet közbeiktatásával a nyilvánossághoz történő továbbközvetítése 42
7.7. Átdolgozás 43
7.8. Kiállítás 45
7.9. Követőjog 45

8. Digitális tartalmak speciális jogosítása 46
8.1. Az interneten való közzététel 46
8.2. Egyes műtípusok 47
8.2.1. Zenék 47
8.2.2. Irodalmi művek 49
8.2.3. Fotók 50
8.2.4. Grafikák 51
8.2.5. Filmek, audiovizuális művek 51

9. A munkaviszony és más hasonló jogviszonyok 52
9.1. A szerződés 52
9.2. A munkavégzés körülményei 53
9.2.1. Rendelkezésre álló eszközök 53
9.2.2. A munkaidő 53
9.2.3. A munkaköri leírás 53
9.3. Személyhez fűződő jogok 54
9.3.1. Nyilvánosságra hozatal 54
9.3.2. A szerző feltüntetése 54
9.3.3. A mű integritása 55
9.3.4. A változtatás és használat joga 55
9.3.5. A visszahívás, visszavonás joga 56
9.4. Vagyoni jogok 56
9.4.1. A megfelelő díj 56
9.5. Tanulói, hallgatói jogviszony 58
9.5.1. Jogszabályi környezet 58
9.5.2. Általános alap – az Szjt. 58
9.5.3. Hallgatói munkaszerződés 59
9.5.4. Szellemi alkotásokkal és szellemi tulajdonnal kapcsolatos szabályozatok 59
9.5.5. Gyakorlati példák 60
9.6. Megbízási, vállalkozási jogviszony 61

10. A védelmi idő 62
10.1. A védelmi idő általános szabályai 62
10.1.1. A szerző halálától 62
10.1.2. Az első nyilvánosságra hozataltól 63

Open Access 2026-11-22

10.2. Kivételek 63
10.2.1. Filmalkotás 63
10.2.2. Előadások 63
10.2.3. Hangfelvételek 64
10.2.4. Sugárzott művek 64
10.3. Kiegészítő rendelkezések 64
10.4. A kivételek kivétele: az adatbázis 65

11. A szabad felhasználás elve és esetei 66
11.1. Idézés 66
11.1.1. A mű részlete 66
11.1.2. Az indokolt terjedelem 67
11.1.3. Az átvevő mű 67
11.1.4. Az eredetihez való hűség 67
11.1.5. A szerző és a forrás megjelölése 67
11.1.6. Idézés a gyakorlatban offline és online formában 67
11.1.7. Háromlépcsős teszt a gyakorlatban 68
11.2. Átvétel 69
11.2.1. Az átvétel feltételei 69
11.2.2. Az átvevő mű szabad felhasználásának feltételei 69
11.3. Magáncélú másolat 69
11.4. Iskolai, könyvtári, múzeumi és archívumi felhasználások 71
11.5. Ideiglenes vagy időleges többszörözés 72
11.6. Tájékoztatási cél 73
11.7. Díszletek, aukcióval kapcsolatos megjelenések 74
11.8. Nyilvános előadással kapcsolatos kivételek 74
11.9. Fogyatékkal élő személyekkel kapcsolatos jogosítás 75
11.10. Látkép, fotóművészeti alkotás, egyéb képek 75
11.11. Bizonyítási eljárások 76

12. A közös jogkezelés 77
12.1. A közös jogkezelés kialakulása, oka és néhány alapfogalom 77
12.2. A közös jogkezelés jogszabályi háttere 77
12.2.1. Nyilvántartásba való felvétel 77
12.2.2. Törlés a nyilvántartásból 78
12.2.3. Díjszabások jóváhagyása 78
12.2.4. A közös jogkezelés felügyelete 78
12.2.5. A kötelező, az előírt, a kiterjesztett és önkéntes közös jogkezelés 79
12.3. A jogosítást gyakorló szervezetek 81
12.3.1. Artisjus – írók, szövegírók, zeneszerzők 81
12.3.2. EJI – előadóművészek és MAHASZ – hangfelvétel-előállítók 83
12.3.3. HUNGART – képző-, ipar- és fotóművészek 83
12.4. Kilépés a kiterjesztett közös jogkezelésből 86

13. Az árva művek jogosítása 87
13.1. Mi az árva mű? 87
13.2. Kapcsolódó eljárás 87
13.2.1. A szabályozás sajátosságai, az eljárás menete 88
13.3. Az állam mint örökös 89

Open Access 2026-11-22

14. A digitális film, fotó, zene, szoftver, adatbázis szerzői jogi megítélése 90
14.1. A film és a filmalkotás elhatárolása 90
14.1.1. A filmalkotás 90
14.1.2. A film 92
14.2. A fotóművészeti alkotás és a fénykép 93
14.3. Zene 93
14.3.1. Át- és feldolgozás a zenében 94
14.3.2. Modernkori átdolgozások – elektronikus és komputerzene 94
14.3.3. Remix 95
14.4. Szoftver 96
14.5. Adatbázis 98
14.6. Egyéb alkotások 99
14.6.1. Graffiti 99
14.6.2. Streetart 100

15. Felhasználási szerződések 101
15.1. Általános szabályok 101
15.2. Kötelező írásbeliség, eseti kivételek és mindezek bírói értelmezése 102
15.3. A mű azonosítása 103
15.4. Szerződő felek 104
15.4.1. A szerző és más jogosultak 104
15.4.2. A közös jogkezelő szervezet 104
15.4.3. A felhasználó 105
15.4.4. Az ügynök 105
15.5. A szerződés időbeli és területi hatálya 105
15.6. A felhasználás módja és mértéke 106
15.7. A jogdíj 106
15.7.1. Jogdíjszámítás elméletben 106
15.7.2. Jogdíjszámítási módszer a gyakorlatban 107
15.7.3. Ingyenesség 109
15.7.4. Bestseller klauzula 109
15.8. A kizárólagosság mint jogosultság 110
15.9. Semmis és érvénytelen rendelkezések 110
15.10. Felhasználási jogok átszállása 111
15.11. Kiemelt rendelkezések 111
15.11.1. Az átdolgozási jog helyzete 111
15.11.2. Korlátozások 112
15.12. Jövőben megalkotandó művek 112
15.12.1. A „megrendelés” 112
15.12.2. Átadás-átvétel speciális szabályai 113
15.12.3. Hibás teljesítéssel kapcsolatos általános rendelkezések 113
15.12.4. Díjazás 113
15.13. Módosítások 113
15.14. A szerződések megszűnése 114

16. Egyéb szerződések 115
16.1. Vagyoni jogok átruházásával kapcsolatos szerződések 115
16.2. Előadó-művészettel kapcsolatos szerződések 115

Open Access 2026-11-22

17. Speciális műfajokra vonatkozó szerződések ... 116
17.1. Kiadói szerződés ... 116
17.1.1. A kiadói szerződés fontosabb elemei ... 117
17.1.2. Könyvkiadási szerződés ... 119
17.1.3. Fordítói szerződés ... 121
17.1.4. Zeneműi- és hangfelvétel-kiadási szerződések ... 121
17.2. Megfilmesítési szerződés ... 122
17.2.1. A megfilmesítési szerződés alapjai ... 122
17.2.2. Díjazás ... 123
17.2.3. Jövőben megalkotandó mű esete ... 123
17.2.4. Átdolgozás joga ... 123
17.2.5. Kizárólagosság, illetve megfilmesítési kötelezettség ... 123
17.3. Művészi fényképek ... 124
17.4. Alkalmazott grafika ... 124
17.5. Reklámozás céljára rendelt mű ... 125
17.6. Szoftverfelhasználási (licenc) szerződés ... 126
17.6.1. Az oltalom köre ... 126
17.6.1. Vagyoni jogok helyzete ... 127
17.6.2. Egyedi jogosítási körök ... 127
17.7. Adatbázisra vonatkozó szerződés ... 129

18. Ismertebb licenctípusok ... 132
18.1. A Creative Commons ... 132
18.1.1. A CC alapjai ... 132
18.1.1. A CC terjedése ... 133
18.1.2. CC szerződő felei ... 134
18.1.3. Az oltalom időtartama ... 136
18.1.4. Ismeretlen felhasználási módok és licencverziók ... 136
18.1.5. A díjfizetés és az ingyenesség ... 136
18.1.6. A CC-szerződés „szintjei” ... 137
18.1.7. CC mint a személyhez fűződő jogok fellegvára ... 138
18.1.8. Kritika ... 140
18.1.9. Közös jogkezelő szervezetek ... 142
18.2. „Open Source – Open Mind” ... 142
18.2.1. Copyleft ... 144

19. Szerzői jogi jogsértések esetei, következményei ... 145
19.1. Elhatárolások ... 146
19.2. A jogdíj mértékének meghatározása ... 148
19.3. Gyakorlati problémák a jogsértés jogkövetkezményeinek alkalmazásánál ... 149
19.3.1. A jogsértés alapfogalma ... 150
19.3.2. Tipikus jogsértési módok ... 151
19.3.3. Jogkövetkezmények ... 154
19.3.4. A jogsértő helyzet megszüntetésének „aktív” eszközei ... 160
19.3.5. A gazdagodás visszatérítésének és a jogsértéshez kapcsolódó kártérítés szabályai ... 161
19.3.6. Vagyoni kár ... 163
19.3.7. A nem vagyoni kár ... 165

Open Access 2026-11-22

20. A szerzői jogok védelmét szolgáló technológiák 167
20.1. A DRM 167
20.1.1. A DRM fogalma 167
20.1.2. A DRM helye a magyar jogban 167

21. A szerzői jog büntetőjogi vonatkozásai 170
21.1. A személyhez fűződő jogok megsértése 170
21.1.1. Bitorlás 170
21.1.2. Védett kulturális javak 170
21.2. Vagyoni jogok megsértése 171
21.2.1. Jogos és jogtalan többszörözés, terjesztés 171
21.2.2. Torrentezés és a fájlcsere 172
21.2.3. Jogdíj megfizetésének elmulasztása 175

22. Tesztkérdések 176

 © Dr. Dudás Ágnes, BKF